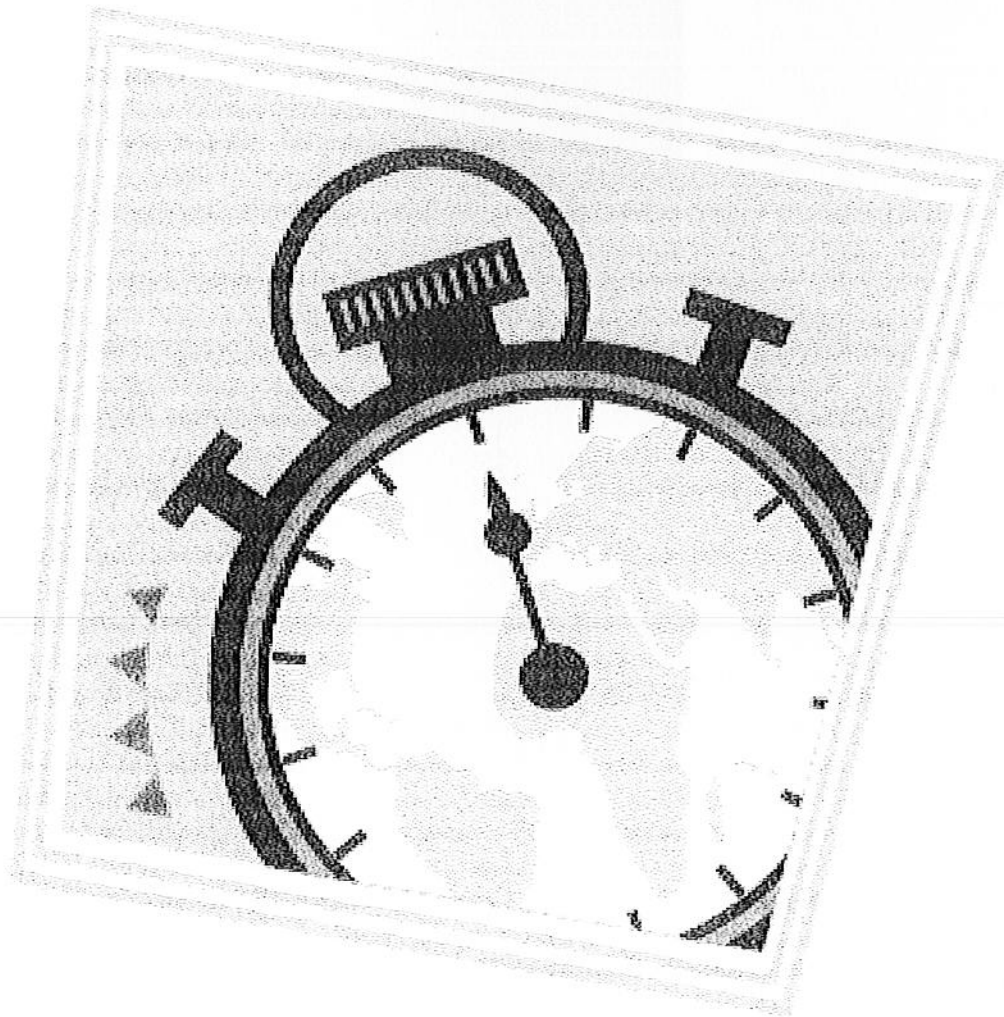

ADVIESNOTA

Verlengde Schooldag

Directie Onderwijs Aruba

Mei 2008

Inhoudsopgave

Begrippenlijst	3
Inleiding	6
1 Verlenging van de huidige onderwijstijd	
Inleiding	7
1.1 De huidige onderwijstijd	7
1.2 Nieuw curriculum	8
1.3 Verbeterplan	9
1.4 Scholingsdagen	12
2 Opvang na schooltijd	
Inleiding	14
2.1 Opvang na schooltijd	14
2.2 Na- en buitenschoolse opvang	15
2.3 Opvang á la Traimerdia	17
2.4 Opvang 'brede school'-gedachte (Traimerdia plus)	18
3 Eindconclusie	19
Bronnen en literatuur	21
Bijlagen	22
1. Implementatietraject "Nieuw Curriculum"	
2. Minimumtabel "Nieuw Curriculum"	
3. Huidige minimumtabel	
4. Voorstel van hoofdenberaad i.h.k.v. scholingsdagen	
5. Reactie op voorstel van hoofdenberaad i.h.k.v. scholingsdagen	

Begrippenlijst

<i>Schooltijd</i>	De tijd (begin- en eindtijd) waarop leerkrachten en leerlingen verplicht zijn op school aanwezig te zijn. (Schooltijden in het basisonderwijs: feiten en fictie, Van Langen & Hulsen 2001)
<i>Onderwijstijd</i>	De tijd waarbinnen het onderwijsprogramma wordt verzorgd conform de wetten, binnen de schooltijd. Leerlingen hebben recht op voldoende onderwijstijd om zich de kerndoelen eigen te maken. In de desbetreffende landsverordeningen wordt het aantal uren onderwijs per week (minimum en maximum) aangegeven voor zowel het kleuteronderwijs (KO) als het basisonderwijs (BO). De onderwijstijd is bij BO exclusief pauzes en bij KO inclusief. De pauze van de kleuters wordt namelijk ook gezien als een leermoment (orde lesjes). Voor BO is de onderwijstijd dus anders dan de schooltijd. (Landsverordening Kleuteronderwijs AB 1992 no. 88 en Landsverordening Basisonderwijs AB 1989 no. GT 75)
<i>Verlengde Schooldag</i>	Dit verschijnsel wordt door de Minister van Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur als volgt aangeduid: 'In mijn beleid maken alle vormen van naschoolse opvang deel uit van een normale schooldag van het kind, middels hetgeen een "verlengde schooldag" kan bieden'. (Brief aan de directeur van DO m.b.t. de instandhouding/uitbreiding van Traimerdia, 24-09-07) Uit de literatuur blijkt verlengde schooldag een iets andere invulling te krijgen, namelijk: "het aanbieden van naschoolse activiteiten aan leerlingen van het BO en VO (voortgezet onderwijs) in aansluiting op de schooldag, zoals kunstzinnige vorming, sport en spel, wetenschap en techniek, om de ontwikkeling van kinderen te bevorderen. Dit echter in tegenstelling tot tieneropvang en buitenschoolse opvang (BSO) waar het accent ligt op opvang." (http://www.encyclo.nl)
<i>Buitenschoolse Opvang</i>	Schoolbesturen zijn in Nederland verplicht voor het organiseren van buitenschoolse opvang wanneer ouders hierom vragen. Als ouders buitenschoolse opvang voor hun kind willen, geven ze dat op school aan. Na

positief advies van de medezeggenschapsraad maakt de school vervolgens afspraken met een kinderopvangorganisatie over aansluiting van tijden en vervoer. Scholen zijn dus niet verplicht om zelf buitenschoolse opvang te bieden en de opvang hoeft ook niet in het schoolgebouw plaats te vinden. De kwaliteit van de buitenschoolse opvang wordt gegarandeerd op basis van de Wet kinderopvang. BSO is in Nederland dus geen onderwijs en geen school!
(<http://www.voo.nl/kinderopvang/wet.html>)

Naschoolse Opvang

Daarnaast kent Nederland ook de naschoolse opvang. Hier vinden activiteiten op school plaats buiten de lestijden om. Als het gaat om taallessen en schakellessen voor bepaalde groepen leerlingen, dan vallen deze activiteiten onder de regelgeving voor het onderwijs. Andere naschoolse activiteiten die de school aanbiedt aan de kinderen, zijn niet wettelijk geregeld. Dit is dus anders dan bij de buitenschoolse opvang. Het gaat om activiteiten die kinderen iets extra bieden na afloop van de gewone lessen. Vaak zijn er sport- of muziekverenigingen, culturele instellingen of andere organisaties bij betrokken. Scholen, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties kunnen met elkaar onderzoeken of deze naschoolse activiteiten in te passen zijn in buitenschoolse activiteiten. De kwaliteit van de opvang kan op deze wijze gegarandeerd worden (Wet Kinderopvang).
(Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Nieuwsbrief Buitenschoolse Opvang, februari 2007)

Visies op Opvang

Opvang is dus een voorziening die regelt dat kinderen buiten de reguliere school- en onderwijstijd worden opgevangen (buitenschoolse en naschoolse opvang). De opvang krijgt naar gelang de visie een eigen invulling in de praktijk. De volgende 5 visies op opvang komen in de praktijk het meest voor:

- opvang: de voorziening richt zich voornamelijk op de groeiende behoefte aan kinderopvang
- sociale cohesie: de school kan hier gezien worden als een basisvoorziening in de wijk en draagt bij aan de sociale samenhang
- brede ontwikkeling: de voorziening richt zich op de brede sociale ontwikkeling van kinderen

- achterstandbestrijding: de voorziening richt zich op het bestrijden van ontwikkelings- en onderwijsachterstanden
- zorgverbreding en dienstverlening: de voorziening richt zich op verbreding van de zorg rond kinderen in en om de school en organiseert daarvoor netwerken.

(Toon, jaargang 5, nummer 9, november 2002)

Brede School

De brede school is een netwerk van voorzieningen in en rond een school met onderwijs, welzijn, sport en zorg. Daarbij gaat het niet alleen om betere samenwerking tussen de instellingen in de genoemde sectoren, maar ook en vooral om versterking van de sociale cohesie in de wijken en het land, door gerichte inspanningen van instellingen. Inmiddels is 'breed' in de mode en wordt het beschouwd als de oplossing voor veel problemen.

(De basisschool op weg naar 2010, J. Ahlers & K. Vreugdenhil, 2003)

Inleiding

Deze adviesnota is door een ingestelde werkgroep binnen Directie Onderwijs in opdracht van de minister van Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur opgesteld. De werkgroep heeft op 5 februari 2008 als opdracht gekregen een adviesnota aan de minister uit te reiken die inzage geeft in diverse mogelijkheden voor wat betreft de introductie van verlengde schooldag binnen het basisonderwijs (BO). Het advies moet een handreiking zijn voor de minister bij het nemen van een beslissing inzake de wijze waarop op korte termijn de verlengde schooldag kamerbreed vorm zou kunnen krijgen.

De adviesnota is als volgt opgebouwd:

- **Hoofdstuk 1: Verlenging van de huidige onderwijstijd**
Het hoofdstuk schetst drie scenario's die om verlenging van de huidige onderwijstijd vragen: verlenging van onderwijstijd ten behoeve van het invoeren van een nieuw curriculum, verlenging van onderwijstijd ten behoeve van de verbeterplannen van de basisscholen en verlenging van onderwijstijd ten behoeve van scholingsdagen. Door de onderwijstijd te verlengen wordt de schooltijd ook verlengd, nl. de tijd waarop de leerkrachten en leerlingen verplicht zijn op school aanwezig te zijn. Hierdoor wordt ten slotte ook de schooldag verlengd.
- **Hoofdstuk 2: Opvang na schooltijd**
Dit hoofdstuk schetst twee scenario's die niet om verlenging van de huidige onderwijstijd vragen en ook niet van de schooltijd. Door deze scenario's wordt de schooldag echter wel verlengd, maar leerkrachten en leerlingen zijn bij de opvang na schooltijd niet verplicht op school aanwezig te zijn (zoals dat bij verlenging van onderwijs- en schooltijd wel het geval is). Dit hoofdstuk schetst twee scenario's van opvang na schooltijd: opvang á la Traimerdia en opvang volgens de 'brede school'-gedachte.
- **Hoofdstuk 3: Eindconclusie**
In dit hoofdstuk trekt de werkgroep haar eindconclusies en doet ze aanbevelingen m.b.t. de opdracht die de werkgroep moest uitvoeren.

De tijdelijk ingestelde werkgroep bestaat uit de volgende personen:

Anchie Croes-Anthony, Afdeling Begeleiding
Gracy Garcia-Dijkhoff, Afdeling Curriculum Ontwikkeling
Gisela Vingal-Britten, Afdeling Juridische Zaken en Wetgeving
Mildred Thijzen-Maduro, Afdeling Inspectie
Diahnne Lejuez-de Cuba, Afdeling Planning & Beleid (voorzitter)

1 Verlenging van de huidige onderwijstijd

Inleiding

In dit hoofdstuk worden verschillende scenario's geschetst die beschouwd kunnen worden als mogelijke opties, om wel of niet op een verantwoordelijke wijze tot verlenging van de huidige onderwijstijd over te kunnen gaan. Onder onderwijstijd wordt verstaan "de tijd waarbinnen het onderwijsprogramma conform de onderwijswetgeving binnen de schooltijd wordt verzorgd". Onder schooltijd wordt verstaan "de begin- en eindtijd van het onderwijs: de tijd waarop leerkrachten en leerlingen verplicht op school aanwezig zijn". Een verlenging van de onderwijstijd houdt daarom automatisch ook een verlenging van de schooltijd in. Ten slotte wordt hierdoor ook de schooldag verlengd.

In paragraaf 1.1 wordt de huidige situatie op Aruba binnen de wettelijke kaders geschetst. In paragraaf 1.2 wordt stilgestaan bij de invoering van het nieuwe curriculum en eventuele behoeften om naar aanleiding daarvan over te gaan tot het verlengen van de huidige onderwijstijd. Paragraaf 1.3 geeft de relatie weer tussen de verbeterplannen van de scholen, naar aanleiding van de resultaten van de Nationale Onderwijstoets (schooljaar 2006-2007) en eventuele behoeften om naar aanleiding daarvan over te gaan tot een mogelijk verlengde onderwijstijd. In paragraaf 1.4 komt ten slotte het voorstel (januari 2004) van het hoofdenoverleg basisscholen met betrekking tot de 10 verplichte scholingsdagen, in relatie tot een mogelijk verlengde onderwijstijd, aan bod. Er wordt uitleg gegeven over hun voorstel en de voor- en nadelen hiervan.

1.1 De huidige onderwijstijd

Voor *het primair onderwijs* (KO + BO) is de onderwijstijd als volgt ingedeeld:

- het onderwijs wordt ten minste 22 uren en ten hoogste 24 uren per week gegeven
- de uren kunnen verdeeld worden over 5 ochtenden en 2 middagen
- bij een schooltijd van meer dan 2 uren moet een pauze worden gehouden van ten minste 15 minuten en tussen een ochtend en een middagschooltijd moet een pauze liggen van ten minste 1 uur.

In onze nota gaan we niet in op de indeling van de huidige onderwijstijd in termen van ochtenden en middagen, omdat deze indeling in principe geen verlenging van onderwijstijd impliceert en dus als zodanig niet binnen dit hoofdstuk meegenomen hoeft te worden. Ten tweede brengt een indeling van de onderwijstijd in een ochtenddeel en een middagdeel, veel organisatorische problemen met zich mee en wordt op deze wijze ook een nieuw verschijnsel geïntroduceerd, nl. de tussenschoolse opvang. Door leerlingen te verplichten tot aan het eind van de middagdeel onderwijs te volgen, ontstaat nog de vraag

of hun concentratievermogen in voldoende mate op dat late tijdstip, de kerndoelen alsnog mee zouden kunnen krijgen ('Schooltijden in het basisonderwijs: feiten en fictie' van Langen & Hulsen, 2001).

Wanneer over wordt gegaan tot het verlengen van de huidige onderwijstijd, dan dienen er ten slotte alle belanghebbenden/stakeholders bij het vaststellen van de nieuwe tijd, betrokken te worden. Een wijziging kan pas plaatsvinden als de mening van deze groep is gepeild. Op deze manier ontstaat er geen of minder onvoorziene problemen bij een verandering in de huidige onderwijstijd.

1.2 Nieuw curriculum

In het schooljaar 2006-2007 is het implementatieplan 'Cuminsa cu Exitu' gepresenteerd aan de minister van Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur, door de kerngroep Primair Onderwijs van Directie Onderwijs. In dit plan zijn een aantal voorstellen gedaan in het kader van de implementatie van het nieuwe curriculum voor het primair onderwijs (zie bijlage 1). Eén van de voornaamste voorstellen was om het nieuwe curriculum gradueel in te voeren. Het nieuwe curriculum beslaat clusters van vakken (ofwel vormingsgebieden), te weten: Taal & Communicatie, Reken & Wiskunde, Kunstzinnige Vorming, Natuur & Techniek, Persoonlijke Vorming, Mens & Maatschappij en Beweging & Gezondheid.

In het schooljaar 2008-2009 ligt het in de bedoeling over te gaan tot piloting van een deel van het totale nieuwe curriculum bij drie kleuterscholen. Hierbij zullen de vormingsgebieden 'Taal en Communicatie' (Papiamento, Nederlands, Engels, Spaans) en 'Reken en Wiskunde' in een geïntegreerde vorm worden aangeboden. Bij de implementatie van de vormingsgebieden 'Taal & Communicatie' en 'Reken & Wiskunde' onder de pilotscholen blijft de huidige onderwijstijd gehandhaafd. De ervaring met deze nieuwe vakkenintegratie zal de noodzaak voor verlenging van de onderwijstijd moeten uitwijzen.

Tot op het moment is de aanname dat er geen extra onderwijstijd nodig zal zijn in relatie tot de haalbaarheid van de nieuwe doelstellingen (kerndoelen). Het ligt juist in de bedoeling met dit pilot meer informatie hierover te genereren. Dit niet alleen inzake de vormingsgebieden 'Taal & Communicatie' en 'Reken & Wiskunde' maar ook in relatie tot de andere vormingsgebieden. Er is inmiddels een poging gewaagd de hoeveelheid onderwijstijd gemoeid met de implementatie van het complete nieuwe curriculum in beeld te brengen (zie bijlage 2). In het nieuwe curriculum zullen een aantal vakken geïntegreerd worden, waarbij het de verwachting is dat de onderwijstijd nauwelijks of niet zal toenemen. Bovendien zal het gebruik van Papiamento als instructietaal het leerproces van de leerlingen positief kunnen beïnvloeden, waardoor de leertijd misschien juist minder zou kunnen worden dan voorheen.

Uit de tabel van bijlage 2 valt bijvoorbeeld af te lezen, dat voor het vormingsgebied 'Kunstzinnige vorming' 90 minuten wordt voorgesteld in plaats van 210 minuten. Dit vormingsgebied bestaat uit 4 disciplines waarbij het de vraag is of 90 minuten voldoende tijd zal zijn voor de haalbaarheid van de nieuwe kerndoelen. Nader onderzoek moet nog uitwijzen of er sprake dient te zijn van verlenging van de onderwijstijd en danwel met hoeveel minuten ten einde de kerndoelen te kunnen aanbieden.

Conclusie:

- Het is nog niet zeker dat het nieuwe curriculum ook daadwerkelijk meer (en indien dit het geval is hoeveel meer) onderwijstijd zal vergen.
- Er bestaat een verschil tussen het nieuwe curriculum en het pilot. Bij de eerste gaat het over alle clusters van vakken (ofwel vormingsgebieden), te weten: Taal & Communicatie, Reken & Wiskunde, Kunstzinnige Vorming, Natuur & Techniek, Persoonlijke Vorming, Mens & Maatschappij en Beweging & Gezondheid. Bij de tweede betreft het de vormingsgebieden 'Taal en Communicatie' (Papiamentu, Nederlands, Engels, Spaans) en 'Reken en Wiskunde'.

Aanbevelingen:

- Er dient gebruik te worden gemaakt van o.a. de onderzoekservaring van de pilotscholen ten einde de noodzaak voor verlenging van de onderwijstijd met betrekking tot dit scenario te kunnen vaststellen.
- Er dient onderzoek verricht te worden naar de tijd die eventueel bespaard wordt door het integreren van vakken en door de introductie van Papiamentu als instructietaal.
- Als de noodzaak voor verlenging bewezen is, dient dit te gebeuren bij het implementeren van het nieuwe curriculum in zijn geheel, zodat deze extra tijd meteen goed kan worden ingezet voor alle clusters van vakken van het nieuwe curriculum.
- Als de noodzaak voor verlenging bewezen is, dan dient dit in een brede setting besproken te worden o.a. met schoolbesturen, vakbond en Directie Onderwijs, aangezien er dan sprake is van wetswijziging.

1.3 Verbeterplan

In het schooljaar 2006-2007 is een nulmeting verricht onder de basisscholen op het gebied van het taal- en rekenonderwijs (Eindtoets Basisonderwijs 2007, CBS). Naar aanleiding van deze nulmeting dienen de scholen in opdracht van en onder toezicht van hun schoolbestuur en de Inspectie, aandacht te schenken aan verbetering van hun leerling-/schoolresultaten op het gebied van Taal en Rekenen. De basisscholen moeten onder begeleiding van de Afdeling Begeleiding op een doelgerichte en planmatige wijze jaarlijks aan de verbetering van hun resultaten te werken (aan de hand van een verbeterplan).

De behaalde toetsresultaten van de basisscholen hebben te maken met uiteenlopende factoren en mogen daardoor niet alleen maar aan één factor worden toegeschreven. Het gaat meestal om een complex van factoren die van invloed zijn op de behaalde resultaten. Onderzoek ('Het verbeteren van basisscholen met slechte leerlingresultaten' K. Vernooy, 2001) heeft uitgewezen, dat zwak presterende scholen dikwijls met de volgende, in willekeurige volgorde weergegeven, knelpunten te maken hebben:

- Een onaantrekkelijke inrichting van de school;
- De aanwezigheid van veel storend probleemgedrag;
- Het in onvoldoende mate functioneren van het schoolteam - en dan in het bijzonder - van de schoolleiding;
- Onvoldoende kwaliteit van het lesgeven en leren in de klassen;
- Geen of onduidelijke onderwijsdoelen;
- Geen of in onvoldoende mate prioriteiten stellen;
- Het ontbreken van consistentie in het team;
- Werken met een inadequaatt curriculum voor de basisvaardigheden;
- Het niet toetsen en volgen van de leerlingresultaten;
- Niet vernieuwen of het werken met inadequate vernieuwingsplannen;
- Geen of onvoldoende professionalisering/nascholing van zowel de schoolleiding als de leerkrachten;
- Inadequate implementatie van vernieuwingsactiviteiten;
- Slechte onderlinge relaties tussen bestuur, schoolleiding, leerkrachten en ouders;
- Onvoldoende communicatie met de ouders;
- Te weinig bemoeienis van het schoolbestuur met de kwaliteit van het onderwijs op een school.

Er is sprake van een goed functionerende school als deze aan de volgende eisen voldoet:

- De kwaliteit van het leerstofaanbod is voldoende: dekkend voor de kerndoelen bij Nederlandse taal en rekenen & wiskunde en aangeboden tot en met het niveau van groep 8;
- De kwaliteit van het didactisch handelen is voldoende. Leerkrachten geven duidelijk uitleg, houden de leerlingen betrokken bij de les en organiseren het onderwijsleerproces doelmatig;
- De kwaliteit van de leerlingzorg is voldoende: de ontwikkeling van leerlingen wordt systematisch gevolgd en voor zorgleerlingen zijn handelingsplannen beschikbaar;
- De gemiddelde leerlingenscores op de toets aan het eind van de basisschool liggen (de laatste drie jaren) ten minste op het niveau dat op grond van de samenstelling van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.

Het goed in kaart brengen van wat er aan het functioneren van de school op het gebied van taal- en rekenonderwijs hapert, moet de basis vormen van het doelgericht en planmatig verbeteren van de behaalde resultaten. Verlenging van onderwijstijd hoeft in dit kader niet noodzakelijkerwijs te leiden tot verbetering van de resultaten, gezien de zeer diverse factoren die van invloed zijn op de behaalde resultaten. De behaalde resultaten kunnen bijvoorbeeld ook verbeterd worden door middel van een aangepaste pedagogisch-didactische aanpak op school. Nader onderzoek dient nog uit te wijzen of de onvoldoende resultaten (alleen) te maken hebben met onvoldoende onderwijstijd.

Een optie is om de scholen in het kader van hun verbeterplannen, in de gelegenheid te stellen in de huidige minimum-minutentabel (zie bijlage 3) bepaalde aanpassingen te realiseren ten einde meer tijd aan de vakken taal en rekenen te kunnen besteden. De minimum-minutentabel die sinds het schooljaar 2004-2005 geldig is voor de basisscholen, stelt een bepaald aantal minuten vast dat minimaal per vak per week ingezet moet worden in elk leerjaar van de basisschool. Voor het vak Nederlandse taal bijvoorbeeld is dit aantal 240 minuten per week voor de leerjaren 1, 2 en 3, terwijl dit aantal 225 minuten per week bedraagt voor de leerjaren 4, 5 en 6. Voor Rekenen is dit aantal 225 minuten per week voor de leerjaren 1, 2, 4, 5 en 6, met uitzondering van leerjaar 3 waar het aantal 240 minuten per week bedraagt. In de minimum-minutentabel blijft een vrije ruimte over, die de scholen tot nu toe naar eigen behoefte hebben kunnen invullen. Indien het nodig is, dan kan er gebruik worden gemaakt van de minuten van de vrije ruimte om toch het minimum aantal minuten voor taal en rekenen per week te verhogen.

Conclusie:

- De leerling-/schoolresultaten worden beïnvloed door een aantal complexe factoren.
- Het schoolverbeterplan biedt ruimte om alle relevante aspecten mee te nemen die de resultaten van leerlingen mogelijk negatief en ook positief hebben kunnen beïnvloeden.

Aanbevelingen:

- In het geval een school per week en per klas meer tijd wenst in te zetten voor de vakken rekenen en taal, kunnen deze extra minuten van de vrije ruimte (aangegeven in de huidige minimumtabel) worden gebruikt.
- In de tussentijd dient nader onderzoek uit te wijzen hoe precies de factor verlenging van de onderwijstijd een rol zou kunnen spelen bij de verbetering van de leerlingresultaten.
- Als de noodzaak voor verlenging bewezen is, dan dient dit in een brede setting besproken te worden o.a. met schoolbesturen, vakbond en Directie Onderwijs, aangezien er dan sprake is van wetswijziging.

1.4 Scholingsdagen

In het kader van de herstructurering van het onderwijs en de inzichten met betrekking tot een blijvend adequate uitoefening van het beroep van de leraar, is de behoefte ontstaan om verplichte scholingsdagen voor het onderwijspersoneel in te voeren. De Onderwijs Contact Commissie (OCC) die door Directie Onderwijs wordt voorgezeten en die tevens vertegenwoordigers van schoolbesturen en van de vakbond Simar heeft, heeft 10 scholingsdagen per schooljaar voor het onderwijspersoneel van het primair onderwijs vastgesteld. De verdeling van deze verplichte scholingsdagen is als volgt: 6 dagen (=48 uren) op normale schooldagen (schooltijd) en 4 dagen (=32 uren) in eigen tijd van het onderwijspersoneel.

Naar aanleiding van deze indeling, in het bijzonder de 4 dagen in eigen tijd, kwam er in het jaar 2004 vanuit het hoofdenoverleg van de basisscholen een voorstel binnen (zie bijlage 4). Het doel hiervan is, om ook de 4 dagen in eigen tijd te kunnen plaatsen op normale schooldagen (schooltijd). Het voorstel houdt in om de schooltijd te verlengen met 12 minuten per dag. Dit levert per week één extra klokuur onderwijstijd op en per jaar 40 klokuren onderwijstijd (uitgaande van 40 schoolweken per jaar). Deze 40 uren extra tijd kan dan worden ingezet voor de 4 scholingsdagen van het onderwijspersoneel, die daarvoor in eigen tijd hadden moeten plaatsvinden. Bovendien komt op deze wijze volgens dit voorstel zelfs één extra scholingsdag erbij (40 klokuren = 5 dagen).

Hierbij dient echter te worden opgemerkt dat de berekening van het hoofdenoverleg op basis van 40 schoolweken per jaar, niet echt reëel is. Wil men een reële berekening maken, dan zal men de 200 schooldagen (40 weken) moeten verminderen met de 6 scholingsdagen onder schooltijd en met de 3 ATV-dagen voor het onderwijspersoneel. Daarnaast dient men rekening te houden met schooldagen die door onvoorziene omstandigheden uitvallen, bijvoorbeeld door regenval. Een reële berekening zou zijn om uit te gaan van 38 schoolweken en dus niet van 40 schoolweken zoals voorgesteld door het hoofdenoverleg.

Volgens het voorstel van het hoofdenoverleg van de basisscholen zullen dus alle 10 scholingsdagen onder schooltijd worden gehouden, zonder dat deze vermindering van de onderwijstijd met zich meebrengt. Volgens dit voorstel zullen de leerlingen dan per jaar een aantal uren extra onderwijs krijgen. Dit voorstel werd in het hoofdenoverleg besproken, waarna 21 schoolhoofden vóór stemden, 1 bleef neutraal en 2 waren er tegen.

Naar aanleiding van de verlenging van onderwijstijd die dit voorstel met zich mee zou brengen, heeft een schoolteam uit het veld schriftelijk gereageerd (zie bijlage 5). Het team gaf aan dat er minder tijd verlenging nodig is dan door het hoofdenoverleg voorgesteld is, om te voorkomen dat de leerkrachten 15 uren extra lesgebonden tijd zouden moeten werken. Het schoolteam stelde

ook voor om de schooldag een kwartier eerder te laten beginnen, namelijk van 7.30 tot 13.00 uur. Het argument hiervoor is dat de extra tijd 's middags (12 minuten) verloren zal gaan.

Het hoofdenoverleg heeft samen met haar voorstel, de reactie van het schoolteam meegestuurd naar het Openbaar Schoolbestuur. Dit voorstel is noch in OCC, noch in het Overlegorgaan Nascholing (OON), tot heden besproken.

Conclusie:

- Volgens het voorstel hoeven leerkrachten niet in eigen tijd 4 scholingsdagen te plannen.
- Volgens het voorstel kunnen alle 10 scholingsdagen, zonder lesuitval, op normale schooldagen (schooltijd) worden gehouden.
- Volgens het voorstel zal er één extra scholingsdag ontstaan voor de leerkrachten en extra onderwijstijd voor de leerlingen.
- Als dit voorstel wordt aangenomen zullen de vrije dagen van de leerling van 6 tot 10 vermeerderd worden, wat voor de ouders inhoudt dat ze meer dagen opvang moeten regelen voor hun kinderen. De vrije dagen oftewel scholingsdagen hoeven daarnaast niet persé samen te vallen voor KO en BO.
- Dit voorstel is door 21 van de 38 basisschoolhoofden geaccepteerd en de mening van de 25 kleuterschoolhoofden is niet gehoord.

Aanbevelingen:

- Als het voorstel in beschouwing wordt genomen, dan zou deze besproken moeten worden in OCC en OON waar ook de vakbond Simar zitting heeft, gezien dit voorstel de rechtspositie van het onderwijspersoneel raakt.
- Ook zullen de ouders en het onderwijspersoneel van de scholen hierin gehoord moeten worden.
- Andere bestaande wetten dienen niettemin ook in beschouwing genomen te worden.
- De extra tijd 's middags hoeft niet verloren tijd te zijn zoals aangegeven door een schoolteam, aangezien dit roostertechisch te organiseren valt.

2 Opvang na schooltijd

Inleiding

In dit hoofdstuk worden twee scenario's geschetst die als mogelijke opties beschouwd kunnen worden, om over te kunnen gaan tot opvang van kinderen in de middaguren na schooltijd. In paragraaf 2.1. wordt even stilgestaan bij de opvang van basisscholieren na schooltijd. In paragraaf 2.2. wordt het verschil tussen na- en buitenschoolse opvang belicht. In paragraaf 2.3 komt het scenario 'Opvang á la Traimerdia' aan bod met diens voor- en nadelen. Ten slotte wordt in paragraaf 2.4 het tweede scenario geschetst 'Opvang brede school-gedachte' (Traimerdia Plus). Ook dit scenario wordt met diens voor- en nadelen naar voren gebracht.

2.1 Opvang na schooltijd

De laatste jaren is er een behoefte ontstaan voor opvang van basisscholieren in de middaguren na schooltijd. Een aanleiding hiervoor vormt de toenemende mate van deelname van beide ouders of het steeds groeiende aantal alleenstaande moeders aan de arbeidsmarkt. Een bijkomende ontwikkeling gedurende de laatste jaren vormt ook de toename in het aantal kinderen met gedrags- en overgewichtproblemen. Het geven van structuur en het bieden van beweging bij zo'n opvang kunnen gezien worden als mogelijke deeloplossingen voor genoemde problemen.

De opvang regelt dat kinderen direct na schooltijd worden opgevangen door getraind personeel. De kinderen zijn dan onder toezicht in een gestructureerde omgeving. Tijdens de opvang kunnen de kinderen profiteren van een gevarieerd programma dat bijdraagt aan de ontwikkeling van het kind in zijn totaliteit. Het programma kan bestaan uit een aanbod van huiswerkbegeleiding, sport- en spelactiviteiten, kunstzinnige vorming, etc. De opvang vindt na school plaats van maandag tot en met vrijdag. De opzet van de opvang na schooltijd kan het gedrag van het kind positief beïnvloeden en op deze wijze in het voordeel van de leerkracht, de school, de ouders en de buurt werken.

De opvang na schooltijd bevordert sociale omgang tussen de kinderen uit de diverse sociaal-economische milieus en sluit goed aan op het Plan Strategico (PRIPEB) dat als een doel heeft dat scholen zich moeten gaan profileren als organisaties die naast een onderwijsinhoudelijke taak ook een sociale taak hebben. Deze voorziening zou tenslotte ook een rol kunnen spelen bij het stimuleren van gezonde eetpatronen, omdat de kinderen hun middageten daar immers dagelijks nuttigen (vooral als de opvang hiervoor zorg draagt). De opvang vraagt een nauwe samenwerking tussen scholen onderling, tussen scholen en schoolbesturen, instellingen voor kunstzinnige vorming, voor dans-, muziek- en

sportscholen, IDEFRE, DAS en andere vormen van opvang na schooltijd op Aruba voor basisschoolkinderen. Er kunnen twee vormen van opvang worden onderscheiden. Deze komen in de volgende paragrafen aan bod.

2.2 Na- en buitenschoolse opvang

Opvang is dus een voorziening dat regelt dat kinderen buiten de reguliere school- en onderwijstijd worden opgevangen. De opvang krijgt naar gelang de visie een eigen vorm in de praktijk. De volgende vijf visies op opvang komen in de praktijk het meest voor:

- Opvang: de voorziening richt zich voornamelijk op de groeiende behoefte aan kinderopvang.
- Sociale cohesie: de school kan hier gezien worden als een basisvoorziening in de wijk en draagt bij aan de sociale samenhang.
- Brede ontwikkeling: de voorziening richt zich op de brede sociale ontwikkeling van kinderen.
- Achterstandbestrijding: de voorziening richt zich op het bestrijden van ontwikkelings- en onderwijsachterstanden van kinderen.
- Zorgverbreding en dienstverlening: de voorziening richt zich op verbreding van de zorg rond kinderen in en om de school en organiseert daartoe netwerken.

In Nederland zijn de schoolbesturen verplicht tot het organiseren van buitenschoolse opvang wanneer ouders hierom vragen. Als ouders buitenschoolse opvang voor hun kind willen, geven ze dat op school aan. Na positief advies van de medezeggenschapsraad moet de school vervolgens afspraken maken met een organisatie voor kinderopvang over een mogelijke aansluiting van tijden en vervoer. Scholen zijn dus niet verplicht om zelf buitenschoolse opvang te bieden en de opvang hoeft ook niet in het schoolgebouw plaats te vinden. De kwaliteit van de buitenschoolse opvang wordt gegarandeerd op basis van de Wet Kinderopvang. Buitenschoolse opvang is in Nederland dus geen onderwijs en ook geen school.

Daarnaast kent Nederland ook de naschoolse opvang. Hier vinden activiteiten op school zelf plaats buiten de lestijden om. Als het gaat om taallessen en schakellessen voor bepaalde groepen leerlingen, dan vallen deze activiteiten onder de regelgeving voor het onderwijs. Andere naschoolse activiteiten die de school aan de kinderen biedt, zijn niet wettelijk geregeld. Dit is dus anders dan bij de buitenschoolse opvang. Het gaat om activiteiten die kinderen iets extra bieden na afloop van de gewone lessen. Vaak werkt de school dan samen met sport- of muziekverenigingen, culturele instellingen of andere organisaties. Scholen, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties kunnen met elkaar gaan onderzoeken of deze naschoolse activiteiten in te passen zijn in buitenschoolse activiteiten. De kwaliteit van de opvang kan op deze wijze gegarandeerd worden via de Wet Kinderopvang.

Ook Curaçao is bekend met een vorm van naschoolse opvang voor basisscholieren in de middaguren na schooltijd. Ouders kunnen hun kinderen in de middaguren inschrijven op de scholen waar naschoolse opvang aangeboden wordt. Er zijn op Curaçao 19 scholen die de mogelijkheid bieden voor gestructureerde naschoolse opvang. De centrale coördinatie is in handen van de Stichting Naschoolse Opvang Curaçao (NOC). Deze vorm van opvang wordt voor een deel door de overheid gesubsidieerd. Deze draagt bij door middel van compensatie voor het eten en de salarissen van het personeel en door het uitlenen van schoolgebouwen aan de stichting. Hoe de verhouding precies zit tussen de naschoolse en buitenschoolse opvang en de Ministerie van Onderwijs en Sociale Zaken zou nog onderzocht kunnen worden. De bovenstaande informatie is uit de volgende website achterhaald: <http://www.curacao.gov.an/Site.nsf/0/1AB997B1890627570425714D006E5DCE?opendocument>.

Willen we ook op Aruba ervoor zorgen dat alle kinderen in de uren na schooltijd een veilig geborgen plek hebben, dan is het aanbevelingswaardig om als overheid zorg hiervoor te dragen. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat schoolbesturen opvang moeten gaan regelen voor die leerlingen van de onder het bestuur ressorterende scholen, die er behoefte aan hebben. Dit vraagt een aanpassing van de wet waarin ook duidelijk moet worden wie deze vorm van opvang coördineert en controleert. Schoolbesturen kunnen deze taak zelf uitvoeren of uitbesteden. Dit wil zeggen dat schoolbesturen zelf een voorziening voor opvang opzetten of deze uitbesteden aan organisaties zoals Traimerdia of YMCA.

Worden de schoolgebouwen voor opvang gebruikt, dan dienen er in de middaguren wel faciliteiten op school aanwezig te zijn voor de leerkracht om bijvoorbeeld lesvoorbereidingen, gesprekken met ouders e.d. te kunnen blijven uitvoeren. De vraag die hier rijst is wie verantwoordelijk is voor de kosten die de opvang met zich meebrengt. Het betreft: salaris en scholing van personeel, materiaal, afschrijvingskosten meubels, onderhoud gebouw, etc. Het moet duidelijk worden of de kosten (of een deel ervan) door de Ministerie van Onderwijs of die van Sociale Zaken moet komen te vallen. Ook de mogelijkheden tot toekenning van subsidie voor ouders die het niet kunnen betalen, zal moeten worden uitgezocht. Meer duidelijkheid omtrent de wijze waarop de financiën gebudgetteerd dienen te worden is zonder meer zeer gewenst.

Niet alleen schoolbesturen en scholen kunnen verplicht worden deel te nemen aan de opvang, ook de kinderen kunnen deze verplicht toegelegd krijgen. Dit houdt in dat de kinderen dan van maandag tot en met vrijdag verplicht worden deel te nemen aan het programma van de opvang na schooltijd. Een belangrijk gegeven hierbij is dat Aruba nog geen leerplicht kent. Dit gegeven maakt het zeer moeilijk om kinderen de opvang na schooltijd verplicht op te leggen.

2.3 Opvang à la Traimerdia.

Aruba is al bekend met deze vorm van opvang na schooltijd en over het algemeen wordt het positief bekritiseerd. Er zijn lange wachtlijsten bij Traimerdia. Dit jaar vindt een kwaliteitsonderzoek plaats door de afdeling Statistiek van Directie Onderwijs naar de oorspronkelijke doelstellingen van Traimerdia en de tot nu toe geboekte effectiviteit hiervan. Bij deze vorm van opvang worden kinderen (zowel van de basis- als kleuterschool) in de namiddag opgevangen door getraind personeel. Voor elke dag is er een programma met verschillende activiteiten voor de kinderen uitgestippeld bestaande uit huiswerkbegeleiding, sport- en muziekactiviteiten, kunstzinnige vorming, etc. Voor de uitleg van leerstof die de kinderen niet hebben begrepen, is er een bevoegde leerkracht aanwezig. De activiteiten van Traimerdia worden door het personeel zelf verzorgd. Het personeel wordt continu bijgeschoold. Traimerdia is een combinatie van naschoolse en buitenschoolse opvang. Aan de ene kant wordt het gedeeltelijk gesubsidieerd door de Ministerie van Onderwijs (het andere gedeelte geschiedt door middel van ouderlijke bijdrage). Aan de andere kant wordt de kwaliteit ervan voor een deel gegarandeerd door de Wet van Kinderopvang die eigenlijk onder de Ministerie van Sociale Zaken valt. Momenteel is er nog geen sprake van een Wet Kinderopvang, maar van een concept hiervan. Deze moet nog naar de Staten.

Conclusie:

- Naar aanleiding van de lange wachtlijsten van Traimerdia, blijkt er een toenemende behoefte te zijn bij ouders voor deze vorm van opvang.
- Traimerdia werkt met getraind personeel en het personeel wordt continu geschoold.
- De groepsbegeleiders helpen de kinderen met het maken van huiswerk. Als het kind de stof van het huiswerk niet beheerst en hij instructie nodig heeft, dan krijgt hij dat van een bevoegde leerkracht.
- Tijdens deze opvang worden aan de kinderen extra begeleiding en extra structuur in de middaguren na schooltijd geboden.

Aanbevelingen:

- Traimerdia bestaat sinds 1996: eerst in de vorm van project en nu als een vast aanbod van opvang na schooltijd. Aangezien deze vorm van opvang reeds goed gestructureerd is, biedt dit de mogelijkheid om kamerbreed te gaan.
- Bij het kamerbreed introduceren van deze vorm van opvang, dient eerst een aantal zaken op een rijtje gezet te worden: opleiding en salaris van het personeel, kwaliteitsbewaking, coördinatie, onderhoud gebouw, materiaalkosten, de afschrijvingskosten van meubels, etc.
- Het moet duidelijk worden of de kosten ten laste van de Ministerie van Onderwijs of die van Sociale Zaken moeten komen te vallen.
- Ook de mogelijkheden tot toekenning van subsidie voor ouders die het niet kunnen betalen, zal moeten worden uitgezocht.

2.4 Opvang 'brede school'-gedachte (Traimerdia plus)

Bij deze vorm van opvang krijgen de kinderen in de middaguren na schooltijd een zeer gevarieerd programma aangeboden. Dit verrijkingsprogramma is vooral gericht op talentenontwikkeling en sportontwikkeling van het kind. In tegenstelling tot het scenario van Traimerdia, waarbij de kinderen in het schoolgebouw verblijven en door leidsters worden opgevangen, worden de kinderen hier ook naar andere locaties gebracht, zoals buurtcentra, sportschool, muziekschool. Op deze locaties kunnen de kinderen worden begeleid/geïnstrueerd door deskundigen. De scholen beschikken immers niet over deze specifieke ruimtes en/of deskundigen. Dit scenario brengt wel meer kosten met zich mee en oefent een groter beroep op de school/organisatie die voor opvang zorgt, omdat hier meer nauwe samenwerkingsverbanden moeten worden aangegaan met sport-, muziek-, kunstverenigingen, etc. Op deze wijze wordt geacht, op een gestructureerde en professionele wijze, zorg te dragen voor de talentenontwikkeling van het kind, evenals diens fysieke, sociale en persoonlijkheidsontwikkeling.

Conclusie:

- In principe verschilt deze vorm van opvang na schooltijd slechts op enkele punten met de vorige. Deze punten hebben betrekking op de inhoud en de wijze waarop het activiteitenprogramma is opgezet (een vorm van luxe opvang).
- Dit scenario legt meer accent op het stimuleren van talenten en sportactiviteiten bij het kind, evenals het stimuleren van diens sociale en persoonlijkheidsvorming. De kinderen worden in zinvolle vrijetijdsbesteding en in het proces van volwassenwording extra begeleid.
- De uitvoering van deze vorm van opvang na schooltijd gaat gepaard met meer kosten, omdat er gebruik moet worden gemaakt van specifieke ruimtes en specifieke deskundigheden buiten de school.

Aanbevelingen:

- Bij invoering van deze vorm van opvang zullen scholen en schoolbesturen of organisaties die voor opvang na schooltijd zorgen, meer nauwe samenwerkingsverbanden moeten aangaan met sport-, muziek-, kunstverenigingen, e.d.
- Bij invoering van deze vorm van opvang dient de beginsituatie eerst goed te worden geanalyseerd (wat is er al aanwezig en wat moet erbij), omdat dit scenario voor meer organisatie, afstemming en geld (betaling, vervoer, trainers en huur ruimtes) vraagt dan het voormalige scenario.

3 Eindconclusie

In dit hoofdstuk wordt het eindadvies uitgereikt. Op 5 februari 2008 heeft de groep de opdracht van de minister gekregen om een nota uit te reiken, die inzage geeft in diverse mogelijkheden voor wat betreft de introductie van een verlengde schooldag binnen het basisonderwijs (BO) op Aruba. Dit eindadvies moet namelijk een handreiking worden voor de minister bij de beslissingneming betreffende de wijze waarop, op korte termijn, de verlengde schooldag op Aruba kamerbreed vorm zou kunnen krijgen, binnen het basisonderwijs. Na een zeer educatief traject te hebben doorlopen, is de groep tot een eindconclusie gekomen. Deze wordt in de volgende paragrafen behandeld.

In hoofdstuk 1 werden drie scenario's geschetst die om verlenging van de huidige onderwijstijd vragen: verlenging ten behoeve van het invoeren van een nieuw curriculum, verlenging ten behoeve van de verbeterplannen van de basisscholen (naar aanleiding van de Nationale Onderwijstoets) en verlenging ten behoeve van scholingsdagen voor de schoolteams. Door het verlengen van de onderwijstijd zou automatisch ook de schooltijd en de schooldag verlengd worden. Bij elk van de drie scenario's werden conclusies en aanbevelingen uitgereikt. Aan de hand hiervan hebben we kunnen concluderen dat er noch vanuit het nieuwe curriculum, noch vanuit de resultaten van de Nationale Onderwijstoets op dit moment behoefte is voor verlenging van de onderwijstijd. Het voorstel van de schoolhoofden om de schooltijd te verlengen ten behoeve van de scholingsdagen, wordt ook niet door een brede vlak gedragen. Verlenging van onderwijstijd is ten slotte een aspect dat vele vlakken raakt zoals wetgeving, rechtspositie van leerkrachten, regelingen die door ouders zijn vastgelegd (brengen en ophalen van het kind), concentratievermogen van leerlingen.

In hoofdstuk 2 werden twee scenario's geschetst, die niet om verlenging van de huidige onderwijstijd vragen en ook niet van de schooltijd, maar waarbij de schooldag echter wel verlengd zou kunnen worden. Bij deze scenario's ging het om opvang van kinderen na schooltijd. Hier zijn de kinderen niet verplicht op school aanwezig te zijn (zoals dat bij verlenging van onderwijs- en schooltijd wel het geval is). In dit hoofdstuk ging het om de volgende twee scenario's: opvang á la Traimerdia en opvang volgens de 'brede school'-gedachte. De opvang Traimerdia bestaat al sinds een aantal jaren op Aruba. Traimerdia geniet van een duidelijke structuur, de aanvraag door ouders is groot en over het algemeen zijn de ervaringen positief. De opvang volgens de 'brede school'-gedachte heeft een rijker aanbod, waardoor zowel de talentontwikkeling als fysieke, sociale en persoonlijkheidsontwikkeling van het kind extra aandacht krijgen. Hier wordt het kind ook door deskundigen geïnstrueerd in speciaal hiervoor bestemde ruimtes. Opvang volgens de 'brede school'-gedachte kost echter meer geld dan opvang á la Traimerdia, vooral omdat er nauwe samenwerkingsverbanden moeten worden aangegaan met sport-, muziek-, kunstverenigingen, e.d.

Eindadvies:

Uitgaande van de conclusies en aanbevelingen uit hoofdstuk 1 en 2, kunnen we vaststellen dat geen van de genoemde scenario's op korte termijn zinvolle verlenging van onderwijstijd vragen en zo ook van schooltijd. Er zijn wel scenario's die verlenging van de schooldag tot gevolg hebben met zinvolle invulling en positief effect. De overheid zou een grotere rol hierin kunnen gaan spelen, willen we op Aruba ervoor zorg dragen dat kinderen in de uren na schooltijd een veilig geborgen plek en een gestructureerde opvang geboden krijgen. Uitbreiding van de groepen van Traimerdia per juni 2008 is al een initiatief van de overheid in de genoemde richting. De overheid zou ook ervoor kunnen kiezen om de schoolbesturen te stimuleren deze taak op zich te nemen. Op dit moment is deze opvang al door de overheid middels het bureau van Traimerdia geregeld. Om die reden achten we het scenario van de opvang á la Traimerdia als een vorm van verlenging van de schooldag, als het meest realiseerbare. Realiseerbaar in die zin van: op korte termijn en op grote schaal binnen het basisonderwijs op Aruba. Vandaar dat we adviseren om de optie tot uitbreiding van Traimerdia nader te gaan onderzoeken, evenals de effectiviteit van de opvang zelf. De afdeling Onderzoek en Statistiek van Directie Onderwijs heeft deze opdracht als taak.

De opvang van kinderen na schooltijd zien wij als een groeimodel, dat zowel horizontaal als verticaal groeit. Horizontaal in die zin dat er steeds meer locaties voor opvang op het eiland opengaan (ook 'pariba di brug'). Verticaal, omdat er steeds meer elementen bij het model toegevoegd kunnen worden, waardoor het model meer visies zou kunnen bevatten. De visie van Traimerdia zou bijvoorbeeld naast 'opvang', ook de visies van 'sociale cohesie', 'achterstandbestrijding' en 'brede ontwikkeling' eigen kunnen maken (zoals bij het scenario opvang volgens de 'brede school'-gedachte het geval is).

Bronnen en literatuur

Ministerie van Onderwijs, Sociale Zaken en Infrastructuur (Aruba 2007). *Brief aan de directeur van Directie Onderwijs inhoudende instandhouding/uitbreiding van Traimerdia.*

A. van Langen & M. Hulsen (2001). *Schooltijden in het basisonderwijs: feiten en fictie.* Nijmegen, ITS.

K. Vernooy (2001). *Het verbeteren van basisscholen met slechte resultaten. Een verkenning van de problematiek en van de verbeteringsmogelijkheden.* Amersfoort, CPS.

J. Ahlers & K. Vreugdenhil (2003). *De basisschool op weg naar 2010.* Twello, Van Tricht Uitgeverij.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Nederland 2007). *Nieuwsbrief Buitenschoolse Opvang.*

Central Bureau of Statistics (2008). *Eindtoets Basisonderwijs 2007.*

VIII.1. *Landsverordening Kleuteronderwijs*, A.B. 1992 no. 88

VIII.2. *Landsverordening Basisonderwijs*, A.B. 1989 no.

Cuminsa cu Exito PRIEPEB

Plan Strategico 1997-2006 PRIEPEB

<http://www.encyclo.nl>

<http://www.voo.nl/kinderopvang/wet.html>

<http://www.curacao.gov.an/Site.nsf/0/1AB997B1890627570425714D006E5DCE?opendocument>

Bijlagen

Deze nota kent de volgende bijlagen:

1. Implementatietraject "Nieuw Curriculum"
2. Minimumtabel "Nieuw Curriculum"
3. Huidige minimumtabel
4. Voorstel van hoofdenberaad i.h.k.v. scholingsdagen
5. Reactie op voorstel van hoofdenberaad i.h.k.v. scholingsdagen

Bijlage 1

ANA ESCOLAR	KLEUTER 1	KLEUTER 2
COHORT		

COHORT	KLEUTER 1	KLEUTER 2	EERSTE MIDDENTO PERIODO	TWEEDE MIDDENTO PERIODO	DERDE MIDDENTO PERIODO	VIERDE MIDDENTO PERIODO	VIJFDE MIDDENTO PERIODO	ZESDE MIDDENTO PERIODO
2008-2016	2008: idioma, lesa, skirbi y matematica na Pap 2009: familiarisacion cu Hulandes	2009: idioma, lesa, skirbi y matematica na Pap 2009: familiarisacion cu Hulandes	2010: idioma, lesa, skirbi y matematica na Pap 2010: familiarisacion cu Hulandes	2011: idioma, lesa, skirbi y matematica na Pap 2011: familiarisacion cu Hulandes	2012: idioma, lesa, skirbi y matematica na Pap 2012: siña lesa y skirbi Hulandes + DAT/CAT + CBA di ES/CNT/etc na Hul	2013: idioma, lesa, skirbi y matematica na Pap 2013: DAT + CBA di ES/CN na Hul	2014: cada idioma den e idioma correspondiente 2014: matematica na Pap y Hul (un pa instruccion y un pa ABC)	2015: cada idioma den e idioma correspondiente 2015: matematica na Pap y Hul (un pa instruccion y un ABC)
2009-2017					2012: ES/CNT/etc na Pap	2013: ES/CNT/etc na Pap	2014: ES/CNT/etc na Pap y Hul (un pa instruccion y un pa ABC)	2015: ES/CNT/etc na Pap y Hul (un pa instruccion y un pa ABC)
2010-2018	2010: diferenciacion den idioma, lesa, skirbi y matematica na Papiamentu (e.o. IM / I2) 2010: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2011: diferenciacion den idioma, lesa, skirbi y matematica na Papiamentu (e.o. IM / I2) 2011: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2012: diferenciacion den idioma, lesa, skirbi y matematica na Papiamentu (e.o. IM / I2) 2012: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2013: diferenciacion den idioma, lesa, skirbi y matematica na Papiamentu (e.o. IM / I2) 2013: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2014: diferenciacion den idioma, lesa, skirbi y matematica na Papiamentu (e.o. IM / I2) 2014: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2015: diferenciacion den idioma, lesa, skirbi y matematica na Papiamentu (e.o. IM / I2) 2015: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2016: diferenciacion den cada idioma (IM / I2 / IS) 2016: diferenciacion den Matematica	2017: diferenciacion den cada idioma (IM / I2 / IS) 2017: diferenciacion den Matematica
2011-2019							2016: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)	2017: diferenciacion den familiarisacion cu Hulandes (IM / IS)
2012- 2020	2012: familiarisacion cu Ingles y Spaño 2012: tur otro area di formacion na Papiamentu	2013: familiarisacion cu Ingles y Spaño 2013: tur otro area di formacion na Papiamentu	2014: familiarisacion cu Ingles y Spaño 2014: tur otro area di formacion na Papiamentu	2015: familiarisacion cu Ingles y Spaño 2015: tur otro area di formacion na Papiamentu	2016: instruccion sistematico di Ingles y Spaño 2016: tur otro area di formacion na Papiamentu + ABC den tur 4 idioma	2017: instruccion sistematico di Ingles y Spaño 2017: tur otro area di formacion na Papiamentu + ABC den tur 4 idioma	2018: instruccion sistematico di Ingles y Spaño 2018: tur otro area di formacion na Pap/Hul + ABC den tur 4 idioma	2019: instruccion sistematico di Ingles y Spaño 2019: tur otro area di formacion na Pap/Hul + ABC den tur 4 idioma
2013- 2021								
2014- 2022	2014: integracion di area di formacion	2015: integracion di tur area di formacion	2016: integracion di tur area di formacion	2017: integracion di tur area di formacion	2018: integracion di tur area di formacion	2019: integracion di tur area di formacion	2020: integracion di tur area di formacion	2021: integracion di tur area di formacion
2015- 2023								
2016 - 2024	2016: introduccion alternativa pa keda sinta	2017: introduccion alternativa pa keda sinta	2018: introduccion alternativa pa keda sinta	2019: introduccion alternativa pa keda sinta	2020: introduccion alternativa pa keda sinta	2021: introduccion alternativa pa keda sinta	2022: introduccion alternativa pa keda sinta	2023: introduccion alternativa pa keda sinta
ESTADISTICA	145 maestro	145 maestro	160 maestro	155 maestro	155 maestro	150 maestro	150 maestro	150 maestro

Bijlage 2

Minimum minutentabel now curriculum v.s. huidige tabel

Materia	Prep 1/2	Bas 1		Bas 2		Bas 3		Bas 4		Bas 5		Bas 6		TOTAL			
		antes	awor	antes	awor	antes	awor	antes	awor	antes	awor	antes	awor	antes	awor	% antes	% awor
IDIOMA Y COMUNICACION		615	600	615	600	585	600	470	600	450	600	495	600	3230	3600	37%	42%
Papamento y Alfabetisacion		0	390	0	315	0	315	0	285	0	285	0	285	0	1875		
Huandes		225	150	225	225	240	225	225	225	225	225	225	225	1365	1275		
Sparto		0	20	0	20	0	20	0	30		30	45	30	1365	150		
Ingles		0	40	0	40	0	40	0	60	45	60	45	60	135	300		
Alfabetisacion		390	0	390	0	345	0	255	0	180	0	180		1740	0		
MATEMATICA		240	240	240	240	240	240	225	225	225	225	225	225	1395	1395	16%	16%
Matematica		240	240	240	240	240	240	225	225	225	225	225	225	1395	1395		
HENDE Y COMUNIDAD		30	90	30	90	75	90	195	105	195	105	150	105	675	585	8%	7%
Hende y Comunidad		0		0		45		150		150		150		495			
Trafico		30	90	30	90	30	90	45	105	45	105	0	105	180	585		
NATURALESA Y TECNOLOGIA		0	90	0	90	0	90	75	90	75	90	75	90	225	540	3%	6%
Naturalesa y Tecnologia		0		0		0		75		75		75		225			
ICT		0	90	0	90	0	90	0	90	0	90	0	90	0	540		
MOVECION Y SALUD		90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	540	540	6%	6%
Movecion y Salud		90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	540	540		
ARTE		210	90	210	90	210	90	210	90	210	90	210	90	1260	540	15%	6%
Musica		60		60		60		60		60		60		360			
Arte Visual		150		150		150		150		150		150		900			
Teatro		0		0		0		0		0		0		0			
Baile		0	90	0	90	0	90	0	90	0	90	0	90	0	540		
FORMACION PERSONAL		90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	90	540	540	6%	6%
Formacion Personal		90	90			90	90	90	90	90	90	90	90	540	540		
TOTAL		1185	1290	1185	1290	1200	1290	1275	1290	1245	1290	1245	1290	7335	7740	85%	90%
Espacio liber		255	150	255	150	240	150	165	150	195	150	195	150	1305	900	15%	10%
Maximo		1440	1440	1440	1440	1440	1440	1440	1440	1440	1440	1440	1440	8640	8640	100%	100%

Bijlage 3

Minimumminutentabel geaccordeerd in vergadering basisschoolhoofden-inspectie

Datum: 28-05-2003

vak	Klas1	Klas2	Klas3	Klas4	Klas5	Klas6
a. lezen	240	240	225	195	180	180
b. schrijven	150	150	120	60	-	-
c. rekenen	240	240	240	225	225	225
d. ned. taal	225	225	240	225	225	225
e. geschied	-	-	-	75	75	75
f. aardrijksk.	-	-	45	75	75	75
g. k.d. natuur	-	-	-	75	75	75
h. muziek	60	60	60	60	60	60
i. tekenen	60	60	60	60	60	60
j. lich. oef.	90	90	90	90	90	90
k. handva.	90	90	90	90	90	90
l. verkeer	30	30	30	45	45	-
m. maatsch.						
n. papiam	-	-	-	-	-	-
o. engels	-	-	-	-	45	45
p. spaans	-	-	-	-	45	45
q. godsdienst keuze						
totaal	1185	1185	1200	1275	1245	1245
maximum	1440	1440	1440	1440	1440	1440
ruimte over	255	255	240	165	195	195

Aandachtspunten

1. Godsdienst = max. 90 min. (Voor SKOA-scholen is dit tevens minimum)
2. Keuze = max. 60 min. en vrij te bepalen door iedere school,
3. Maatschappijleer = school bepaalt zelf.
4. Engels en Spaans hangt af of er een bevoegde leerkracht is. In klas 5 Spaans of Engels. In klas 6 alle twee als dat mogelijk is.

Voor accoord:

SKOA: _____

SPCOA: _____

Faith Revival: _____

Openbaar Schoolbestuur: _____

Bijlage 4

Aan de functionaris belast met het Openbaar Onderwijs Aruba,
p/a Directie Onderwijs,
Frankrijkstraat,
Oranjestad.

7-6-04

DIRECTIE ONDERWIJS	
Ingek. ~ 2 JUNI 2004	
Par. <u>RK</u>	No. <u>1544</u>

Betreft: voorstellen omtrent studiedagen PRIEPEB en Directie Onderwijs.

Aruba, mei 2004.

Geachte mevrouw / meneer,

onze Tijdens de afgelopen vergaderingen in het kader van het HoofdenOverleg zijn alle hoofden het erover eens geworden dat er innovatie in het onderwijs moet plaatsvinden. Wil Aruba internationaal kunnen aansluiten met de omliggende landen dan dient het onderwijs vernieuwd te worden. De regering van Aruba heeft besloten dat alle scholen deel moeten nemen aan studiedagen in het kader van de vernieuwing. Met dit gegeven is besloten dat van de 10 studiedagen 3 dagen verzorgd worden door Directie Onderwijs / IPA. Van de overblijvende 7 studiedagen mogen er 3 studiedagen gehouden worden tijdens schooldagen. De overgebleven 4 dagen zullen in de vrije tijd moeten plaatsvinden. Dit laatste wordt door velen gezien als een extra verzwaring van de taak van de leerkracht, hetgeen niet ten goede komt aan het onderwijs. Daarom wil het HoofdenOverleg hierbij een voorstel naar voren brengen dat zou kunnen dienen als alternatief voor het volgen van studiedagen in de vrije tijd.

Naar aanleiding van de beslissing dat de basisscholen 10 studiedagen (cq. 80 studie uren) moeten volgen voor de implementatie van onderwijsvernieuwingen zijn in het HoofdenOverleg 2 voorstellen naar voren gebracht die ertoe kunnen leiden dat de leerkrachten en directies van de basisscholen op Aruba niet meer belast zullen zijn om studiedagen te volgen in de vrije tijd, maar waarbij geen onrecht gedaan wordt aan het lesgeven en zonder dat het tot vermindering van werktijden zou leiden.

Het eerste voorstel is in het HoofdenOverleg naar voren gekomen en weer besproken met de teams van leerkrachten. Na die besprekingen bleek bij stemming in het afgelopen HoofdenOverleg dat 21 scholen voorstander van het voorstel zijn, 1 neutraal was en 2 tegen waren. Het tweede voorstel werd tijdens die laatste vergadering ingediend - zie bijlage.

Wij willen u nu uitleggen waarom we met dit eerste voorstel gekomen zijn, hoe het voorstel eruit ziet en wat de voordelen zijn ten opzichte van de nadelen.

De uitgangsgedachte van dit voorstel ligt in het feit dat er gezocht is naar een oplossing die een win-win-situatie voor leerlingen, leerkrachten en PRIEPEB zal opleveren. Het voorstel vraagt even een complete uitleg die ingewikkeld lijkt, maar uiteindelijk toch eenvoudig is.

Allereerst een aantal punten/gegevens op een rij:

1. 10 verplichte studiedagen voor het komende schooljaar;
2. 3 studiedagen worden door de overheid verzorgd onder schooltijd;
3. van de overgebleven 7 studiedagen mag een school 3 dagen opnemen onder schooltijd;
4. de uiteindelijk 4 overblijvende studiedagen moet een school volgen in het weekend, na school of in de vakantie;
5. een werkdag voor een leerkracht houdt 8 uren in (zie Landsbesluit verdeling les- en taakuren);
6. een lesgebonden week is nu (exclusief pauzes) 24 uren (1440 minuten);
7. het aantal dagen dat er in een schooljaar wordt lesgegeven, is afgerond 40 weken.

Het voorstel dat tijdens het HoofdenOverleg is aangenomen, gaat uit van de hierboven genoemde gegevens en houdt in dat een schooldag verlengd wordt met 12 minuten opdat er tijd vrij gemaakt wordt voor de verplichte studiedagen.

cc. Ph. Cheng

Het voorstel zal nu op 3 manieren worden uitgelegd:

- * de eerste uitleg wordt bekeken vanuit de kinderen;
- * de tweede uitleg wordt bekeken vanuit de leerkrachten;
- * de derde uitleg geeft aan wat het voorstel oplevert voor PRIEPEB / IPA / Directie Onderwijs.

Uitleg 1 (bekeken vanuit de kinderen):

1. indien een lesdag met 12 minuten verlengd wordt van 13.03 naar 13.15 levert dit een extra lesgebondentijd op van precies 1 uur (5 x 12 minuten) per week;
2. voor het komende schooljaar betekent dit 40 weken x 1 extra uur = 40 extra uren;
3. voor de kinderen betekent dit (uitgaande van de 24 uren lesgebonden tijd per week) dat zij eigenlijk 1 hele schoolweek + 3½ dag teveel les krijgen - zie ook de bijlage;
4. de leerlingen kunnen hierdoor tijdens de vijf studiedagen van de leerkrachten vijf 'vooruit gewerkte' dagen vrijkrijgen.

Uitleg 2 (bekeken vanuit de leerkrachten):

1. indien een lesdag wordt verlengd van 13.03 naar 13.15 uur, levert dit een extra lesgebonden tijd op van precies 1 uur per week;
2. voor het komende schooljaar betekent dit 40 weken x 1 extra uur = 40 extra uren;
3. voor de leerkracht zal dit overeenkomen met 5 werkdagen (40 uur is bij een 8-urige werkdag vijf werkdagen [zie landbesluit verdeling les- en taakuren]);
4. deze vijf dagen zullen, door de compensatie van deze dagen met vrije dagen voor de kinderen, gebruikt moeten worden als zijnde studiedagen;
5. de studiedagen hoeven op deze manier dan niet meer in de namiddag, in het weekend of in een vakantie gepland te worden, maar kunnen juist gepland worden op de normale 8-urige werkdagen van maandag tot en met vrijdag;
6. een school kan dan in onderling teamoverleg deze vijf studiedagen plannen (in overleg met facilitatoren, PRIEPEB, Directie Onderwijs, IPA);
7. de leerkrachten (blijven) voldoen aan het minimum lesgebonden tijd, gerekend over een jaar;
8. de leerkrachten voldoen zo aan de verplichte studiedagen zonder deze te ervaren als extra verzwaring van hun taak;
9. de leerkrachten zijn door het volgen van studiedagen tijdens werkdagen optimaal in staat tot het opnemen van kennis;
10. aangezien de lestijdverlenging gebaseerd is op 40 uren, is er een discrepantie tussen de tijden dat de leerlingen les hebben (1 week en 3½ dag) en de werktijden van de leerkracht (40 uren of te wel 1 werkweek). Deze discrepantie houdt in dat er op jaarbasis 3½ dag extra onderwijs genoten wordt door de leerlingen. Hierdoor is er meer tijd om de theorie van de studiedagen om te zetten in de praktijk.

Uitleg 3 (oplevering voor PRIEPEB e.s.):

1. met dit voorstel voldoen we aan de verplichting tot het volgen van studiedagen. Er is, met dit voorstel, zelfs sprake van een extra studiedag (5 studiedagen i.p.v. de verplichte 4).
2. onderwijsvernieuwing kan optimaal zijn intrede doen nu de leerkrachten dit erkennen en bereidwillig gebleken zijn hier structureel een oplossing voor te vinden zonder dat deze als een taakverzwaring wordt ervaren.

Naar aanleiding van de uitgangspunten die hiervoor genoemd en uitvoerig besproken zijn tijdens de afgelopen vergaderingen van het HoofdenOverleg, zijn er zowel voordelen als mogelijke knelpunten te noemen.

Voordelen: a. het grootste voordeel is dat er zonder (noemswaardige) taakverzwaring van de leerkrachten gewerkt wordt aan onderwijsvernieuwing. De leerkrachten, facilitatoren, PRIEPEB, afdeling Begeleiding van Directie Onderwijs, IPA worden niet meer belast met een studiedag over meerdere middagen, in een weekend of in een vakantie. De uitslag van de stemming tijdens het afgelopen HoofdenOverleg is hier met 21 voor, 2 tegen en 1 neutraal is hier een duidelijk teken van.

- b. we komen PRIEPEB tegemoet daar dit voorstel 5 dagen oplevert in plaats van de verplichte 4 studiedagen, 1 extra studiedag die de leerkrachten zeker willen gebruiken daar het voorstel geen noemenswaardige taakverzwaring oplevert.
- c. het voorstel komt ook tegemoet aan de Inspectie daar voldaan wordt aan het minimum van lesgebonden tijd plus dat het voorstel ook nog eens 3½ dag (960 minuten) lesgebonden tijd op jaarbasis oplevert.
- d. deze verdeling van studiedagen over een schooljaar in slechts een 7-tal dagen, en niet een heleboel middagen, heeft als voordeel dat het studicaanbod dat mede afhankelijk is van de beschikbaarheid van de facilitatoren, in een duidelijk jaarschema gepland kan worden. Alle betrokken partijen kunnen nu een planning maken die duidelijk, overzichtelijk en gestructureerd is.

Mogelijke knelpunten:

- a. de wet moet aangepast worden (landsverordening Basisonderwijs);
- b. ouders / verzorgers kunnen hun kinderen pas 12 minuten later ophalen.
- c. AB opzet v. aanbod luitgep. functioneert niet!

In verband met dat laatste hebben we nog een suggestie, afkomstig uit het tweede voorstel - zie bijlage. Deze suggestie houdt in dat de school om 7.30 begint en om 13.00 eindigt.

Wij vragen u ons voorstel serieus te willen bekijken om tot een gestructureerde oplossing te komen. Met dit voorstel dienen we ons inziens het algemeen belang van alle betrokken partijen die staan voor een verbetering van het onderwijs op Aruba. Graag zien wij een implementatie van het voorstel plaatsvinden in het komende schooljaar 2004 - 2005, daar we dan met volle overtuiging en wilskracht kunnen werken aan de toekomst van ons onderwijs.

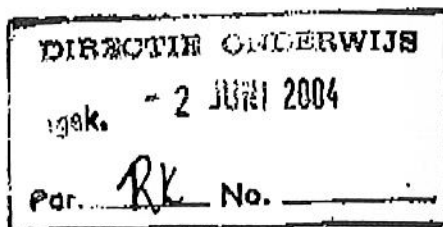
Gaarne een uitnodiging uwerzijds tegemoet ziende om eventuele vragen te beantwoorden of iets toe te lichten, verblijven wij, met de meeste hoogachting,

De leden van het HoofdenOverleg,
voor deze, het HoofdenBeraad,

J. Stamper - secretaris.

Bijlage 5

St. Aloysiuschool, Noord 8, Aruba
Tel/fax: 5872364

Noord, 22 april 2004,

Collega's,

I.v.m. Het onderwerp: Schooltijdsverlenging het volgende:

We hebben het aan de teamleden op school laten zien en een heeft gereageerd:

- Het voorstel is 40 extra uren (5x12 min x 40 weken)

Dus de leerlingen krijgen 40 uren extra les.

Hiervoor krijgen de leerlingen 5 vrije dagen.

Echter: 5 lesdagen is 5 x 5 uren = 25 uren

De lln krijgen dus 15 uren extra les en de lkr. Werken 15 uren extra lesgebonden tijd.

We hebben minder tijd nodig om die 25 uur vol te maken.

(Vraag: Uit welk document blijkt dat een werkdag voor onderwijzend personeel 8 klokuren bedraagt ?)

* Ook kwam naar voren dat als we 12 minuten vastkoppelen aan de 13.03 u 's middags, dat verloren tijd zal zijn. Men kwam met het voorstel om 's morgens een kwartier eerder te beginnen en 's middags 3 minuten eerder te stoppen. Dus van 7.30 u tot 13.00 u.

Betto Figaroa.

cc. Ph Cheng
R 1208